

Тема 1.5. Особистість вихователя ДКВС.

ПЛАН ЛЕКЦІЇ:

- 1. Особливості діяльності працівників ДКВС.
- 2. Вимоги до особистісних якостей та характеристик працівника ДКВС - вихователя.
- 3. Педагогіка співробітництва як технологія виховного впливу.

Література:

Основна:

- Зубков А.И., Стурова М.П. Организация исправления и перевоспитания осужденных. М.: 1985
- Платонов К.К., Глоточкин А.Д., Игошев К.Е.. Исправительно-трудовая психология. Р.: 1985.
- Синьов В.М., Кривуша В.І. Пенітенціарна педагогіка в запитаннях та відповідях. К.: 2000.
- Синьов В.М., Медведєв В.С., Робоча книга пенітенціарного психолога К.: 2000.
- Синьов В.М., Медведєв В.С., Скоков С.І. Професійне спілкування пенітенціарного персоналу: Навчально-методичний посібник. – К.: 2002.
- Основи пенітенціарної педагогіки: навч.-метод. посібник / Харченко С.Я., Караман О.Л., та ін. – Луганськ: Вид.-во ДЗ “ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2012 -345 с.

- Синьов В.М., Радов Г.О., Кривуша В.І., Беца О.О., Педагогічні основи ресоціалізації злочинців. К.: 1997.
- Скорочений посібник для працівників кримінально-виконавчої системи: Посібник. К., 2003.
- Соціальна робота з неповнолітніми, які перебувають у місцях позбавлення волі. / / За ред. Синьова В.М. – К., 2003.- 222с.
- Проблеми пенітенціарної теорії і практики: Бюлетень Київського інституту внутрішніх справ №1- 96, №2- 97, №3- 98.
- Психология социальной работы. Под общей ред. М.А. Гулиной. -СПб.: 2002.-352с.:

ДОДАТКОВА

- Северов О.П., Скоков С.І. Вивчення та попередження конфліктних взаємин між засудженими: Навчально методичний посібник. – К.: 2002.
- Щербань П.М. Прикладна педагогіка: Навчально методичний посібник.-К.: Вища школа., 2002.-215 с.
- Юридична психологія: Підручник / Під ред. Я.Ю. Кондратьєва. – К., 1999.

- Галузинський В.М., Євтух М.Б. Педагогіка: теорія та історія. Навч. посібн. – К.: Вища школа, 1995.
- Синьов В.М., Пометун О.І., Кривуша В.І., Супрун М. О. Основи теорії виховання. – К.: КІВС, 2000.
- Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. / З. Н. Курлянд, Р. І. Хмелюк, А. В. Семенова та ін.; За ред. З. Н. Курлянд. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2005 – 399 с.

1. Особливості діяльності працівників ДКВС.

Зумовлені тим, що він:

- Представник закону.
- Виконує функції, пов'язані з процесом виконання покарань.
- Виконує соціальні функції.
- Виконує педагогічні функції. “Кожен працівник – вихователь”.
- Працює у складних специфічних умовах.
- Працює в специфічному середовищі.
- Безпосередньо взаємодіє із засудженими.
- Працює в умовах підвищеного ризику.
- Знаходиться в режимних установах.

Система професійно значущих властивостей працівника ДКВС

- соціальна відповідальність;
- готовність прийти на допомогу;
- перцептивні здібності (здатність швидко і адекватно сприймати інших людей та інформацію)
- розвинений інтелект;
- емпатія;
- емоційна стабільність;

-
- особистісний динамізм;
 - здатність впливати на інших людей;
 - вольові якості;
 - висока мовленнєва культура;
 - здатність до антиципації (прогнозу розвитку подій, поведінкових явищ);
 - креативність (здатність до творчих, нестандартних рішень)

2. Вимоги до особистісних якостей та характеристик працівника ДКВС - вихователя.

- Вихователь – це людина, яка, цілеспрямовано, методично чи ситуативно, в силу своїх службових повноважень здійснює організований педагогічний вплив на особистість засудженого з метою формування й корекції його світогляду та поведінки.
- Вихователем може бути практично кожний працівник УВП, який безпосередньо чи опосередковано взаємодіє з засудженими.

Особистісні якості вихователя

- Базові:
- Терпимість;
- Любов до людей;
- Прагнення до гармонії;
- Толерантність;
- Лабільність;
- Гнучкість;
- Мудрість;
- Стійкість

Необхідні знання:

- Філософських законів природи людини та суспільства;
- Основ психології та педагогіки;
- Психологічних закономірностей функціонування психіки, особистості та груп;
- Основ психодіагностики та психокорекції;
- Педагогічних закономірностей формування та розвитку особистості та групи;
- Основ педагогічного впливу на особистість та групу.

Необхідні вміння:

- Оцінювати межі норми і патології;
- Аналізувати власні та ситуативні можливості;
- Здійснювати діагностику особистісних якостей;
- Працювати з особистістю та групою;
- Ефективно використовувати методи психолого-педагогічного впливу на особистість та групу;
- Вирішення та попередження конфліктних ситуацій;
- Організація та здійснення педагогічного впливу відповідно різним напрямкам виховання.

3. Педагогіка співробітництва як технологія виховного впливу.

- **Педагогіка співробітництва** - концепція, що утворює особливий стиль взаємодії вихователя і вихованців, направлений на створення у об'єкта виховання особистісної позиції активного, свідомого суб'єкта, формування його особистісно значущої та соціально корисної діяльності.

-
- Вона передбачає активні особистісні позиції вихователя і вихованця, спрямовані на досягнення мети, конструктивні шляхи пошуку ефективних методів та способів вирішення проблем та постановки конкретних цілей.
 - Взаємодію між ними на основі принципів взаємної поваги, партнерських стосунків і взаєморозуміння, чіткої системи особистісної відповідальності.

До установок співробітництва відносяться :

- 1. Прийняття (а не відторгнення) кожного засудженого "таким, яким він є", з усіма його недоліками та суперечностями, а також повага до особистості.
- 2. Емпатичне (а не тільки оціночне) співчуваюче розуміння особистості засудженого з урахуванням всієї складності його психічних станів.
- 3. Щире спілкування із засудженим, відкриття для нього внутрішнього світу вихователя.

- 4. Надання засудженому психологічної та іншої допомоги, необхідної йому для подолання труднощів у різних сферах життєдіяльності (зрозуміло, в рамках закону), створення та закріплення психотерапевтичного (або, в крайньому разі, не психотравмуючого) клімату середовища, в якому перебувають засуджені.
- 5. Пошук позитивного в особистості засудженого для використання цього позитивного в педагогічному процесі. Використання принципу “опори на позитивне”.

- 6. Глибинне вивчення та розкриття дійсних мотивів і зовнішніх обставин, що обумовлюють вчинки і дії засудженого, з урахуванням його характерологічних рис, головних потреб, психічних станів і прийняття на цій основі оптимальних, конкретних індивідуальних рішень.
- 7. Активізація свідомості та самосвідомості засуджених з апеляцією до їхніх інтелектуальних сил та розвиток останніх.

-
- 8. Оптимістичний прогноз в оцінці перспектив особистісних змін засудженого.
 - 9. Критичний самоаналіз, корекцію вихователем власної особистості та педагогічної діяльності з метою самовдосконалення та підвищення професійної кваліфікації.